

Den fremragende tyske Statsretslærer Georg Jellinek, Professor ved Universitetet i Heidelberg, f. 16. Juni 1851, døde 12. Febr. 1911. Hans Hovedværker: *Allgemeine Staatslehre* og *System der subjektiven öffentlichen Rechte* (begge i 2. Opl., 1905) berører paa mange Maader retshistoriske Spørgsmaal; der har staaet en ivrig Polemik om dem, ikke mindst paa Grund af at Forf. stærkt hævder Individernes subjektive Ret inden for Staten. Ved sin Interesse herfor bevægedes han naturligt til at optage *den franske Menneskerettighedernes Erklæring af 1789* til Drøftelse og har behandlet dens Kilder i et højst interessant Skrift (1895 og 2. Aufl., 1904); han har i det bragt meget nyt og vigtigt frem, men ogsaa forset sig dels paa Spørgsmaalet om Paavirkningen fra Rousseau, som han undervurderer, dels paa Indflydelsen fra de oprindelige nordamerikanske Tanker om Trosfrihed, som han overvurderer.

J. A. F.

Prof. Karl Schirren, der indtil 1907 var Professor i nyere Historie i Kiel, døde d. 12. Dec. 1910. Han var født i Riga 1826 og var fra 1858 til 1869 Professor i Jurjev, da den russiske Regering afskedigede ham paa Grund af hans Optræden mod dens Bestræbelser for at russificere. 1874 ansattes han ved Universitetet i Kiel. Schirren har meget betydelige Fortjenester af Livlands Historie, saaledes under de Svenskes Besiddelse af Landet, om end hans grundige Viden og skarpe Syn mest kom frem i Udgaver af Kilder eller i kritiske Recensioner og ikke i en samlende Fremstilling. Saaledes udgav han *Quellen zur Geschichte des Untergangs livländischer Selbständigkeit* (8 Bind 1861—81) og *Neue Quellen* (3 Bd. 1883—86). Ogsaa hans Skrift om Estlandslisterne i Kong Valdemars Jordebog *Beitrag zum Verständniss des Liber Census Danicæ* (1899) var et fortrinligt Arbejde. Hans *Beiträge zur Kritik älterer holsteinischer Geschichtsquellen* (1876) har vel mange Fortjenester, men er præget af en for stærkt nedbrydende Kritik.

Joh. Stp.

Den 26. Juli 1910 døde Professor i de keltiske Sprog ved Berlins Universitet Heinrich Zimmer, 59 Aar gammel.

Den kyndige, idérige og dristige Forsker vil være kjendt i den historiske Verden ved sine Studier over indisk Kultur (*Alt-indisches Leben*, 1879) og over de keltiske Folk i England og Irland (saaledes *Nennius vindicatus*, 1893, *Pelagius in Irland*, 1901) og Karakteren af deres ældste Kirke; han kom i disse Skrifter oftere ind paa Nordboernes Forhold i Vikingetiden.

Joh. Stp.

Rækken af vore Købstadbeskrivelser er bleven forøget med en Bog om *Fredericia* af Magister artium Hugo Matthiessen. Dermed har Wilses, snart halvandet Hundrede Aar gamle Bog fundet sin Afløser, ligesom Eliassens Arbejde om Kolding er ved at afløse Taubers og Fyhns ældre Beskrivelser. Den tredie Købstad i Amtet, Vejle, maa derimod endnu hjælpe sig med Gaarmanns lille Bog fra 1794.

Fredericias Historie er for saa vidt et taknemmeligt Emne, som den ikke ligner de sædvanlige danske Provinsbyers. Paa en Tid, da de fleste andre Købstæder havde eksisteret i Aarhundreder, og da adskillige af dem som Roskilde, Viborg og Ribe forlængst havde set deres bedste Dage, var Fredericia endnu ikke til. Langt op i det 17. Aarhundrede henlaa Bersodde ved Lillebælt endnu som et øde og ubeboet Vildnis. Urgamle Skove og uvejsomme Mosestrækninger opfyldte Halvøen, og i det mennesketomme Land raadede Vildsvin og Ulve, Grævlinger og Oddere; ja, endnu en Menneskealder efter at Byen var bygget, vrømlede det med Hugorme og Kryb paa dens Gader.

Det var efter Svenskekrigen 1643, at den første Skanse blev anlagt paa Bersodde. 1650 fik den paatænkte nye By sine første Privilegier, og dens Navn Frederiksodde nævnes Aaret efter. De omliggende Landsbyer Ullerup, Hannerup og Hyby blev afbrudte, deres Beboere tvungne til at flytte inden for Fæstningens Volde og deres Bymarker forvandlede til Købstadjord. Store Anlæg paatænkte: Havn og Kanaler, Regeringsbygninger, maaske et Kongeslot. Men Frederiksoddes Historie sluttede brat med Svenskernes Indfald i 1657. Efter Stormen d. 24. Okt. blev Byen ødelagt i Bund og Grund, og i nogle Aar henlaa dens Tomter fuldstændig øde.